

[Helveg Petersen.]

en stærk indsats for at få ændret de forhold, der er kritisable.

Sigsgaard: Det kunne være fristende ved denne lejlighed at gentage, hvad man så ofte fra socialistisk folkepartis side har sagt om det uhensigtsmæssige og farlige ved militærvæsenet. Som bekendt er vi tilhængere af total dansk afrustning. Men da vi nu engang har militæret, må også mit parti være interesseret i, at der bydes de værnepligtige anstændige vilkår.

Der er grund til at takke den højtærede forsvarsminister for den redegørelse, vi fik i onsdags, og der er grund til at være glad for, at hele denne diskussion om klimaet og ånden i forsvaret overhovedet er blevet rejst. Jeg kan helt tilslutte mig den højtærede minister, når han i redegørelsen giver udtryk for, at forsvarets klimaproblem faktisk eksisterer, og at det derfor ikke bør skjules, men tværtimod må tages op til debat med henblik på en løsning. Ganske vist har vi vel alle gennem mange år været klar over, at tonen og ånden i forsvaret ikke er den bedste, og ganske vist burde det høje ting for længst have behandlet disse spørgsmål — her forstår jeg at jeg er enig med den ærede socialdemokratiske ordfører — men sent er som bekendt bedre end aldrig.

Sagens alvor understreges af en i dagbladet Politiken for i dag refereret udtalelse af militærpsykologen orlogskaptajn Eggert Petersen, der mener, at de hidtidige demokratiseringsbestrebelse har været uden væsentlig betydning, og at systemet er det samme udemokratiske og samarbejdsødelæggende, som det altid har været. Sagen er alvorlig, og jeg er helt uenig med det ærede medlem hr. From, der mente, at man ikke skulle tage så tungt på, at en rekrut kritiserer forsvaret, for det er der så mange der gør. Ja, der er netop mange, der kritiserer, og derfor er der grund til at behandle sagen alvorligt.

Afsnittet af hærchefens såkaldte „hyrdebrev“, der blev citeret i redegørelsen, sætter unægtelig de senere års mange straffesager i et meget grelt lys. Det kunne indirekte læses i hærchefens brev, at baggrunden for mange af retssagerne antagelig må søges i en urimeligt hård behandling af de menige,

en behandling, hvor slag og spark ikke helt sjældent er en grim bestanddel. I øvrigt har vi også mange eksempler herpå. Jeg skal blot minde om Pejtersensagen og sengeredningsaffæren i Farum. Hvis baggrunden lå tilstrækkeligt oplyst i de enkelte tilfælde, ville de meniges holdning og handlinger nok ofte være helt forståelig, ja, rimelig.

Det er nærliggende at drage den slutning, at der kan forekomme sager, hvor menige dømmes, men hvor anklagen først og fremmest burde have været rettet mod de meniges foresatte. Som eksempel skal jeg nævne en sag, hvor en gruppe menige idømtes fra 40 til 60 dages vagtarrest på følgende baggrund: efter en anstrengende løbeøvelse beordrede løjtnanten det stærkt svedende mandskab, hvoraf nogle var syge, til at mave sig hen over en frosthård mark, dækket med sten og kunstgødning, og de var kun iklædt deres egne, tynde træningsdragter. Dette var vel med hærchefens udtryk et „selvkomponeret disciplinarmiddel“. Er det egentlig så underligt, at mandskabet nægtede at udføre ordren? Det er tværtimod stridende mod sund retsbevidsthed, at de menige på denne baggrund blev straffet.

Mange forhold af lignende art får offentligheden aldrig kendskab til, fordi der ikke bliver sager ud af det. Lad mig blot henvise til et læserbrev i dagbladet Aktuelt for den 30. oktober, hvor det fortælles, at en deling, der ikke kunne løbe hurtigt nok, blev tvunget til at stå ret og præsentere gevær i vand til livet. Det er naturligt at henvise til den højtærede forsvarsminister, at han gør auditørkorpset udtrykkeligt opmærksom på nødvendigheden af, at man, før en sigtelse rejses, nøje undersøger, om befalingsmanden ved den pågældende deling ved andre handlinger har skabt et klima, der gør det uforventeligt, at disciplinen skal kunne opretholdes. Hvis det nemlig er mange gange, den menige f. eks. er blevet sparket, kan det være naturligt, at han måske en helt anden dag gør sig skyldig i lydighedsnægtelse, og det kunne så tænkes, at sigtelse i stedet skal rejses mod de foresatte. Jeg er opmærksom på, at § 52 i militær straffelov i hvert fald i et vist omfang muliggør en helhedsvurdering som den, jeg her har omtalt, men der er behov